

Új trendek a pénz világában

*Nemzetközi Középiskolai Pénzügyi-Gazdasági Oktatási
Konferencia
BGE*

2018. Április 19.

Bod Péter Ákos

az MTA doktora, a Budapesti Corvinus Egyetem tanára

petera.bod@uni-corvinus.hu

Témáink

- A nemzetközi pénzügyek társadalmi megítélése a válság után
- E-pénzek, kriptó-valuták (tokenek), helyi pénzek – technológia versus társadalmi alkalmazkodás
- Milyen a jövő pénze/ a pénz jövője

Két percben a modern pénzről

Mi a pénz? Legtágabban: társadalmi konvenció.

Mit lehet a pénzzel (ha jó) kezdeni?

- *Mérni*
- *Venni*
- *Értéket megőrizni*

A **készpénz** ma ilyen. A bitcoin, ethereum nem.

Két percben a modern monetáris folyamatokról

- A mai saját értékkel nem bíró hivatalos (fiat – azaz „legyen”) pénz megjelenési formái:
  - a) készpénz (bankjegy és érme) + jegybanknál vezetett kereskedelmi banki betétállomány=*jegybankpénz* (monetáris bázis)
  - b) kereskedelmi bankoknál elhelyezett látra szóló *betét* (folyószámla) és egyéb betét.
- **Pénzteremtés:** bank hitelt nyújt (kockázatok és hozamok mérlegelése, valamint jegybanki szabályozási hatások alapján) hitelképes ügyfélnek, amelynek számláján pénz jelenik meg (a banknál követelés).
- Jegybankpénzhez csak bankok férnek hozzá, betéteik elfogadásának és hiteleiknek a szabályozásával a jegybank (állam) őrökdi a pénz értékállóságán (és a pénzrendszer stabilitásán). A banki pénzteremtéssel keletkező „magánpénz” is *állami pénz*

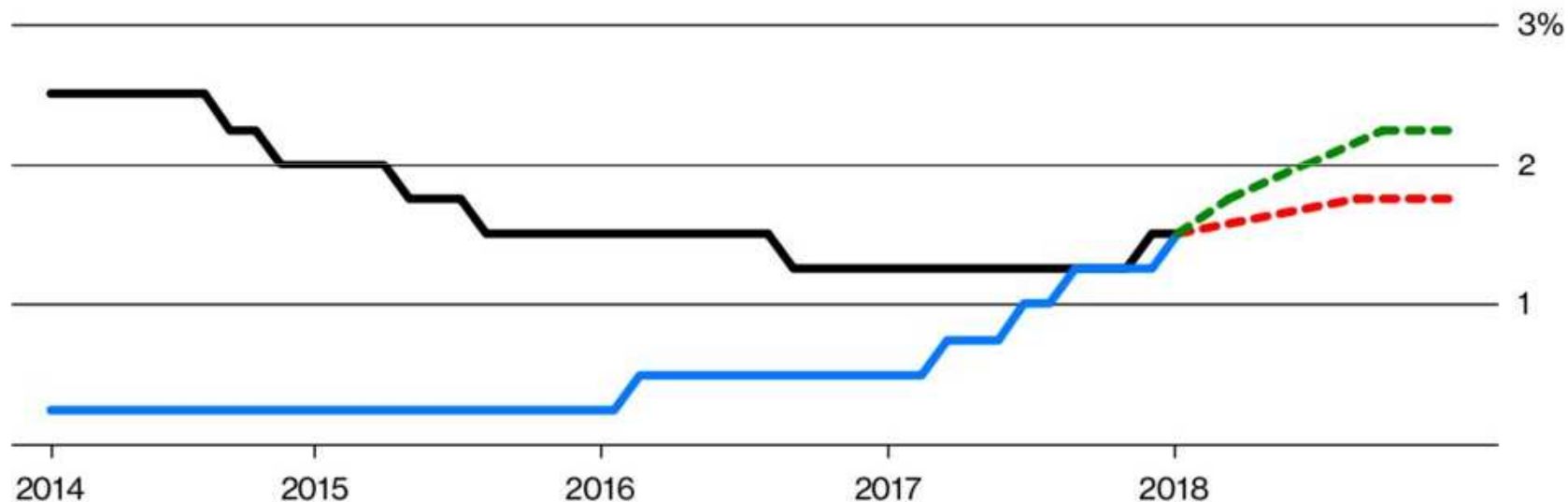
A pénzügyi rendszer és a társadalom kapcsolatrendjének megváltozása a 2007-9-es válság nyomán

- A bankok önszabályozása nem bizonyult elégségesnek: erősebb **állami/jegybanki felügyelés** kora jött el (mikro- és makro-prudencia). Ez a nem-bankokra, árnyék-bankrendszerre, sőt a fintech-re is kiterjed
- A bankok pénzteremtésével és általában a banki világgal szembeni **társadalmi mozgások** (helyi pénz, szuverén pénz/Svájc/, „Occupy Wall Street”, bankok „elszámoltatása”)
- Különös érték-koalíció az **alternatív (nem-állami) pénzek mögött**: piaci fundamentalisták, a technológia szerelmesei, anarchisták, antikapitalisták
- A **főáramlatok** is változnak eközben: a pénzbeli aktívák összetétel-változása, a pénzhasználati szokások gyors módosulása, a gyors elektronikus zsirálás, online számlázás, ügyfélazonosítás (KYC), pénzmosás elleni küzdelem.

Rendkívüli időket éltünk 2009 és 2017 között: nulla körüli vagy alatti alapkamatok a centrumban, nem sokkal efölött a fél-centrumban

Multiple increases by the Fed would push the U.S. benchmark rate higher than Korea's

■ Bank of Korea ■ Federal Reserve ■ Bank of Korea forecast (1 hike) ■ Fed Forecast (3 hikes)

Note: Forecasts are based on survey of economists by Bloomberg

Data: Bank of Korea, Federal Reserve, Bloomberg; graphic by Bloomberg Businessweek

Mire jó a bank és a jegybank?

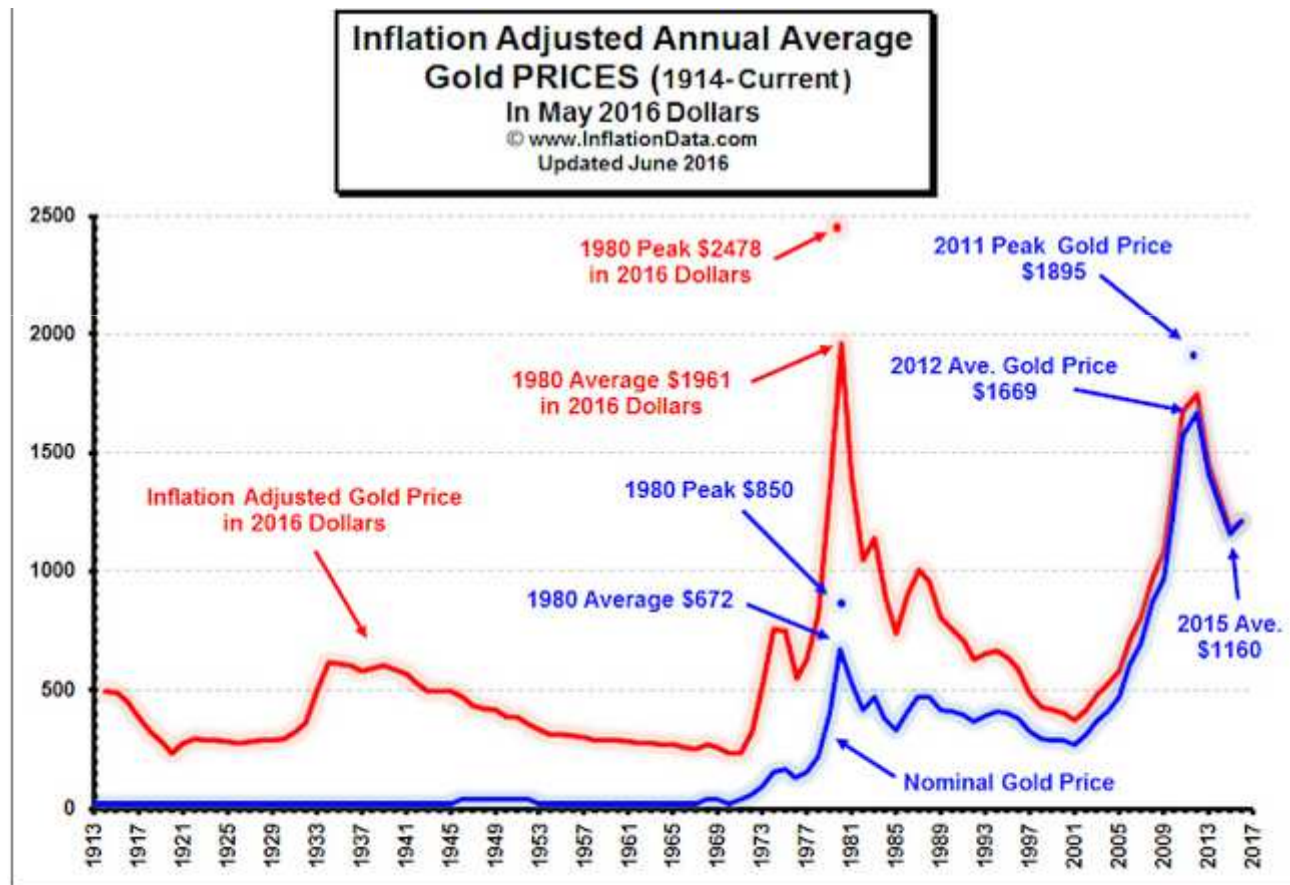
- **Bank:** aktíva oldalon jórészt illikvid, hosszú távú kötelezettség; tartozik (passzíva) oldalon főként likvid és rövidtávú tételek. Sajátossága még a nagy tőkeáttétel: kevés saját tőke, sok idegen forrás.

A bank **különleges kockázatai:** *hitelkockázat, likviditási kockázat.*

Bármilyen pénzügyi közvetítő esetében fennállnak *működési kockázatok:* technikai hiba, emberi tévedés, bűnözés, külső támadás.

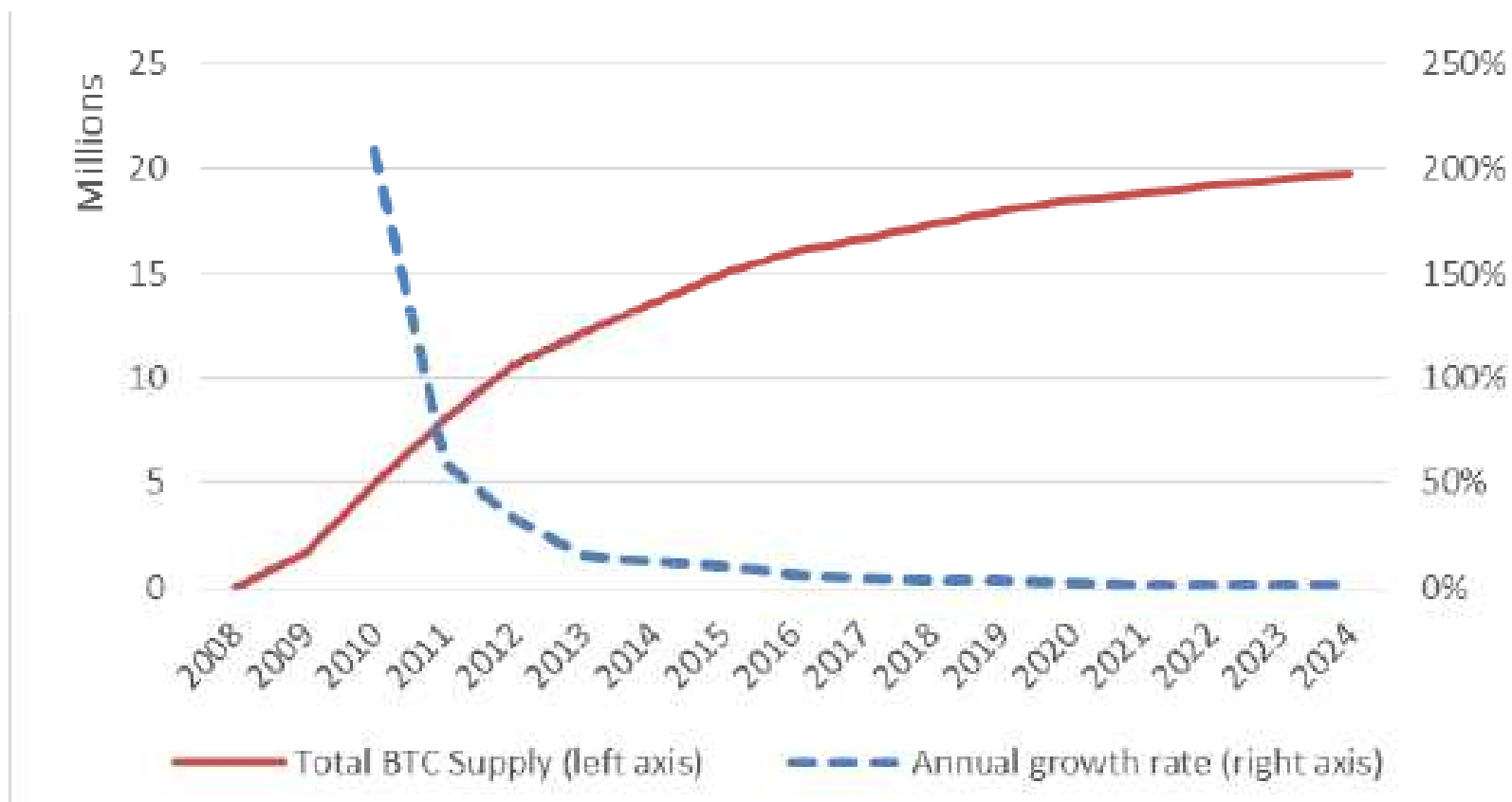
- **Mi áll a fiat-pénz mögött?** A **kormány** (költségvetés) és a **központi bank**. Svájc, Németország, USA szuverén (ország-) hitelminősítése: AAA. Magyarországé: BBB mínusz. Ukrajna: C
- A jegybank **végő hitelezői funkciója** nagy jelentősége pánik/válság idején. Ez nincs meg a peer-to-peer rendszerekben.

Az arany mint stabil árú termék? C'mon

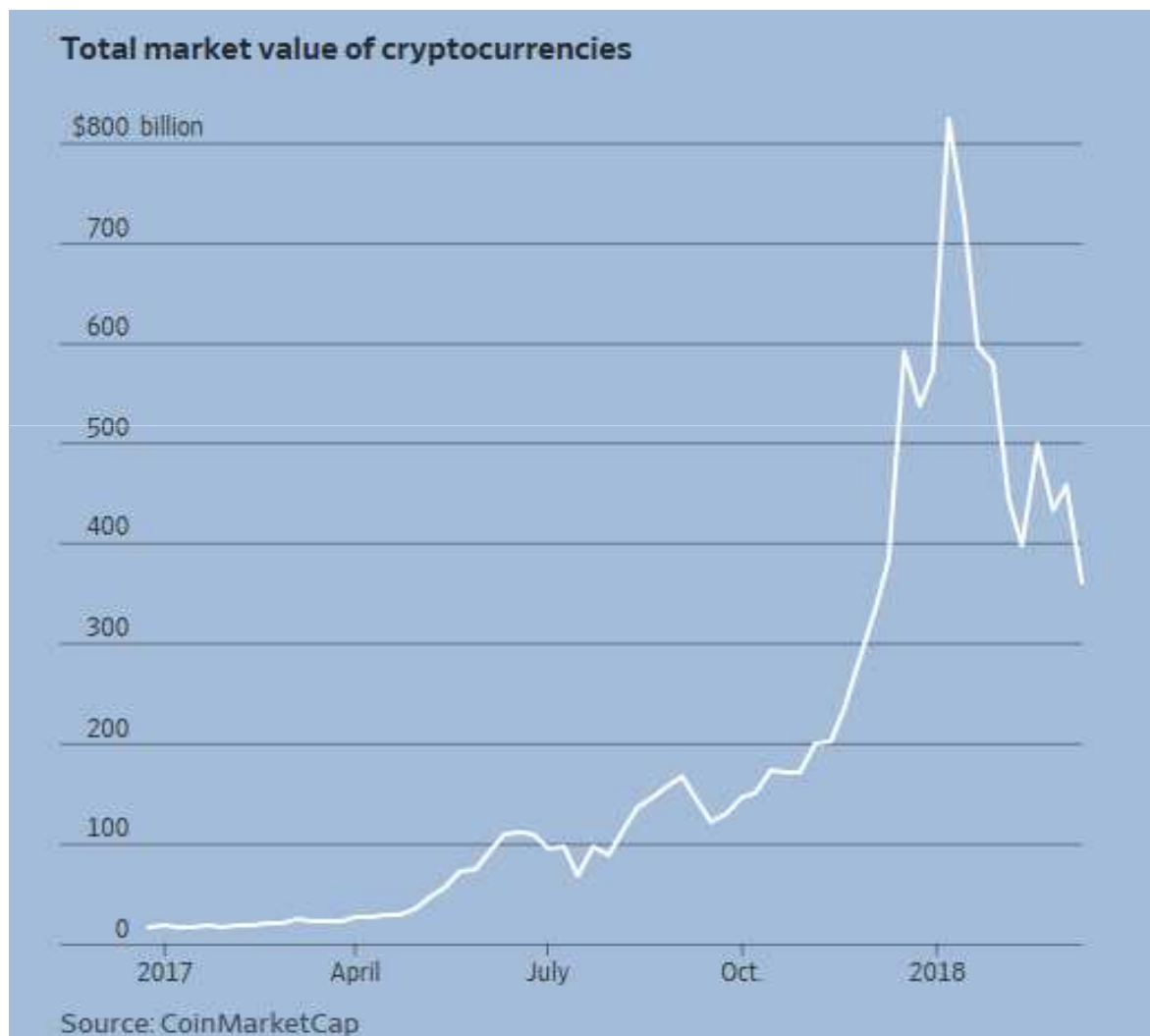

A bitcoin kínálata (bal oldal) és éves növekedési üteme

A piaci érték az idén megzuhanant – vajon meddig?

A blokklánc technológia előnyei, hátrányai

- A megosztott főkönyv **megváltoztathatatlan** és **transzparens**: az *ellenőrizhetőségre* és nem a *bizalomra* épül (transparency, confidence, trust)
- Nagyon hasznos ott, ahol **a folyamat története** érdekes (minőség-ellenőrzés, ellátási lánc szervezése, fizetési forgalom)
- **Anonimitás**: invitálás a nem tiszta műveletek elvégzésére
- A tranzakciók a titkosítási algoritmusok miatt *lassabbak és költségesebbek*, mint számos szokásos zsíróközponté
- Jönnek a **második generációs tokenek**: kikerülik a művelet-torlódást, csökkentik az energia-ráfordítást. A technológiai fejlődés nem áll meg

Kripto-tokenek szabályozási kérdései

- Pénzügyi reguláció országonként változó: tiltás, távolról figyelés, befektető-védelmi, pénzmosás/terrorizmus-elleni
- A kripto-tokenek forgalmazása: jórészt a 'dark web' része
- A kripto-hedgefund guruinak tartózkodási helye: Taiwan, Belize, útközben

Tűnődés a pénz jövőjéről

- A társadalom digitalizálódásának folyamata robbanásszerű földrajzilag és demográfiai értelemben is (kevés a kimaradó – de van)
- A világpénzek eddigi hierarchikus rendje (lassú) átrendeződésen megy át a amerikai dollár hegemóniájától egy oligopol rezsim felé.
- Vissza a 'nemzetek harca' felé? Lesz vámháború? Valuták harca? Az a fiat-pénzek értékingatagságát is növeli. De minden partikularitásra megszülethet a reakció: az univerzális háló (mint a nemzeti postákra a www). Ki tudja?